

ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΜΑΣ

Περασαν γροννια τζιε τζιεροι, μ'ακομα τ'αθθυμουμαι –
Μεσα στες μερες μου που ζω, τες νυχτες που τζημουμαι.

Μιτσης ειμουν που πηννα η στην Μαθηκολογην –
Σαν ναν τωρα τζιε βλεπω τα στες σκεψης την οθονην.

Παππουν ειχα “λεβενταραν” – τον Σαββαν Κουσπιτιρην.
Περιφανος εστεκετουν σαν φaros σ'ακροτιρην.
Γαλανοματης τζιε ξαθθος, μανγκας τζιε ντερπετερης
Τζιε στες γεναιτζιες, σαν λαλουν, ολοφρεσκος αερης.
Βλασταριν ηταν του Κουφου του γερου Παναγιωτη.
Μεσ'στην Φασουλαν περασεν την ομορφην του νοιωτη.

Τζι'η Ευριδικη, η στετε, τεθκια καλη γενεκα –
Που αν γυρησεις τον ντουνην ενν βρισκεις αλλες δεκα.
Θθυμουμαι που εξημωννεν με την ποδικιαν στην ζωνην,
Σαν ηλλιος ελαμπεν - χρυσος – μεσ' στην Μαθηκολωνην.
Τα μαδκια χαμογελαστα, ετριαλλοκοπουσαν –
Για την πολλην της ομορφκιαν στους γαμους τραουδουσαν.
Μας αγαπουσαν ουλλους μας, παιδκια, σιυλλια, τζι'ανγγονια –
Δεν εξερεν τι εν να πει κακια τζιε αποννια.

Τζιε αθθυμουμε ουλλους τους μιαν μεραν που θεριζαν
Τζιε στο αλωνιν του παππου σιταριν ανεμιζαν.
Τζιε ηταν μερα ομορφη, μια μερα μαγεμμενη
Που μεσ'στην φαντασιαν μου σαν την οικοναν μενη.
Τζι'ειμαστιν ουλλοι μας τζιαμε, παιδκια τους τζιε ανγγοννια –
Μα εδεννεν ουλλους μαζιν αγαπη τζιε ομοννια.

Οι αντρες – λεβεντοπαιδα – καπαλιν θερνατζιηζαν
Τζιε οι γενετζιες, παρα τζει, σιηφτες εκοσσινηιζαν.
Φωνες τζιε γελλια οι μιτσιοι εκαμναν πανηγυρην
Τζιε σπροχνασιν εναν σατσιην ποτζει-ποδα μεν γυρη.

Θθυμουμαι σαν ναν σημερα που ουλλοι μαζεμενοι
Δουλεβκαμεν, γελουσαμεν – πολλα ευτυχισμενοι.

Ο Κουσπιτιρης ελαχεν γενετζιες δκυο τζει ζεκτιν –
Που ουλλην την περιοχην τες πιο καλες παντρεφτιν.

Μα τωρα εν ν'αναφερτω στην μαναν του τζιουρου μου,
Την Χαρικλουν που κομα ζει στα βαθει του μυαλου μου.
Γλυτζια, θεοφοβουμενη, ψυλη, λεχνη γενεκα –
Στον κοσμον, οπως ειπα πριν, μια ηταν που τες δεκα.
Ο Θεοδωσης Κουζαρης, ο Μαθικολονιτης,
Ο ησυχος, ο δουλευτης της ητανε ο τζιουρης
Τζιε την Χατζιηπαναγιωτουν, που την Αψιουν, μητεραν –
Την θρυσκαν που προσευκετουν πολλες φορες την 'μεραν.

Μα τώρα πίσω γυρησεν ξανα η φαντασια
Μεσόστο αλωνιν π'αρκεψεν αυτη η ιστορια.
Μυριζωμαι το ασιερον, τα φρουτα τζει το δρωμαν,
Σατσια, σεντοννια στρωννουσιν τραπεζιν πασόστο χωμαν.
Τζει η στετε μας φωναξεν στο σπιτιν για να παμεν
Φαωσιμα να φερουμεν πριν κατσουμεν να φαμεν.
Τζει οι μιτσιοι το βαλαμεν στο βουρος, με χοχωιν,
Να παμεν εις στο μαηρκον στο πανω το κατωιν.
Καμποσοι 'σκομαχουσαμεν τζει αλλοι εφωναζαν,
Τζι'ει τσουκκες καθουνταν σειραν πασόστην νυσκιαν τζει 'βραζαν –
- Γεματες που κουτσια, λουβκια, πελαφιν τζει ρουβιθκια.
Το σπιτιν μουσκομυριζεν – κατα θεον αληθκια !
Πολλοι τες τσουκκες αρπαξαν τζι'αλλοι νερον στες κουζες –
Τα σιεрка τους ολομαβρα που της νυσκιας τες μουζες.
Τσαεραν εβαλα εγιω τζει σταθηκα που πανω
Τζει το σπιδικιασιμον ψουμιν στην νταπατζιαν ειφταννω.
Τζι'εναν καλαθιν γεμωσα, αρπαξα τζει λεμωννια
Τζει πηρα το κατηφορον να παω στα αλωννια.

Τζει στο μεσομερκατικον εκατσαν ουλλοι τωρα.
Μια σουρουσουηλα, ολαν, ενν μας φορει μια χωρα.
Το βλεμμαν πας στα προσωπα γυρον μου ουλλον τρεχω.
Περιφανευκομαι τζι'εγιω τους συνγγενεις που εχω.

Τα προσωπα τους ανγκαδκιω που λαμπουν εις στο δρωμαν,
Σαν σταυροποδιν καθουντε γυρον πανω στο χωμαν.
Τζει τες θωρκες τους στο μυαλον βαθκια εχω χαραξει,
Αξεχαστες – τζι'ο πετινος οσες φορες τζι'ας κραξει !

Η τζειφαλη του τραπεζιου ανοικει στον παππουν μας,
Που οτι πει το βαλλουμεν ουλλοι μας μεσόστον νουν μας.
Η ευριδικη, η στετε, φαιν γυρων μειραζει,
Ο Θεοδωσης την Πατρουν με τροπον την πειραζει.
Η Παναγιωτα καθεται κοντα στον Ευαγοραν,
Γελουν τζει παιζουν σαν μωρα μαζιν ουλλην την ωραν.
Ο Ζηνωνης, ο ησηχος, σαν ανγγελος γελαει
Τζι'η Θεωνητσα, ντροπαλα, με γλυκαν του μηλαει.
Ο Χριστος οπως καθεται κοντα στην Ευτυχιαν
Λαλει μας ουλλους μιαν παλλιαν του Χοτζια παρημιαν.
Η Αλεξαντρα, γελαστη, μηραζει μιαν ντοματαν
Τζει καμνει για τον Γιανγκον της με ξυδιν μιαν σαλαταν.
Ο Αριστος τζει ο Χαρης θα 'φαν τζει θα μας 'φησουν
Να παν τζιοι δκυο εις στα βουνα λαους να τζηνηησουν.
Τα δυκαννα στους νομους τους κρεμμασασιν τζει φεβκουν,
Σαν τα μωρα τζι'οι δκυο κουντουν, γελουν τζει αστιεβκουν.
Οι σιυλλοι οι λαονικοι με'ναν σφυριν ξυπνουσιν
Τζει με φουσιεκκια καμποσα τζει βουρκες ξεκινουσιν.
Τζει ο Πανικκος επιασεν τα βουδκια να ταησει,
Τους αππαρους τζει γαδαρους στην βρυσην να ποτησει.

Τζιε μεσ' στην μεσην του φαγιου, ανγκαδκια τον Βορτακαν
- Που τοτε π'ουλλους τους παλλιους ενν εφορουσεν βρακαν –
Στον αππαρον καμαροτος, που εναν μονοπατιν
(ο δασονομος ξακουστος για το μακριν του ματιν).
Φορουσεν ρουχα κακκενα, σαν Αγγλος στρατιωτης.
Που την γεννιαν μας εφταννεν πασιγνωστος Αψιωτης.
Την Χαρικλουν μας, την στετε, τοτε που 'κομα ζουσεν,
Την πρωτην του την ανυψιαν, πολλα την αγαπουσεν.
Στον Χριστον δυπλα εκατσεν τζιε τρων' τζιε κουνουστιζουν,
Πριχου ξανα αρκεψουσιν καπαλιν ν'αλωνιζουν.

Με ζυβανιαν γεμωσεν ο Γιανγκος μαστραπουδκια
Τζιε εδωσεν, για δωκιμην, εναν στα κοπελλουδκια.
Τζιε πολεμον, σαν τους πελλους, καμνουμεν για να πιουμεν,
Τα μαδκια μας δακριζουσιν, βυχχουμεν τζιε ξερνουμεν !
Τζι'ο Ευριπιδης, ο μιτσης, ακομα εναν κλεφτει,
Το πιννει τζιε πορτοκλωτσα, στο χωμαν κατω πεφτει
Τζιε μεθυσμενος τραουδα, φωναζει τζιε πελλεβκει
Τζιε πασ'στην δωμην εβκηκεν, σαν σατανας χωρεβκει.
Τζι'εμεις οι αλλοι οι μιτσιοι αναψαμεν στη ζαλιν,
Του πισκαλουμεν με ρυθμον, σφυριζουμεν καπαλιν.

Οι μιαλοι 'κομα καθουντε τζιε 'πιασαν τες κουβεντες
Για θερει, τερατσιες, ελλιες, περβολλια τζιε για ρεντες.
Την ζυβανιαν πιννουσιν, δκυο-τρεις τους τσηαριζουν,
Λαλουν αστεια , φαινεται, τζιε ουλλοι χαχανιζουν.

Τρεις κουκλες καθουντε μαζιν, συρινες μαγεμμενες,
Νεραιδες, πανεμορφες, πολλα χαριτομενες.
Φιλλια, αγαπην τζιε χαραν σε'ναν μωρον χαριζουν.
Σαν τες πεζουνες το πουλλιν τζι'ειν'το μωρον ταιζουν.
Ο Μαριος, εν'το μωρον, ακομα στα ντουλουπκια –
Της μανας μου ο πιο μιτσης απο τα κοπελλουδκια.
Τζι'ει κουκλες εν ει τρεις αρφες, η πρωτη Ανδριανα,
Ελενη τζιε Χαρικλεια που γεινασιν η μανα
Για το μορον της Ευτυχους – που εισιεν αρρωστησει –
Τζιε για να το νεγιωσουσιν στες κουκλες το 'σιεν 'φησει.
Τζιε το μωρον γελα γλυτζια σαν εναν αντζιελουιν.
Χαραν που καμνουσιν, ολαν, για τζι'ειν'το κοπελλουιν !
Οι αλλοι εσικοστησαν τζι'αρκεψαν τζι'ανεμιζουν,
Μα 'τζι'εινες 'κομα το μωρον με παννες τουλουπιζουν.
Τζιε ζωγραφιζω στο μυαλον τες αναμνησεις ουλλες –
Ποττε μεν τζιε ξεχασω τες δαμε τουτες τες κουκλες.

Τωρα φωναζω τους μιτσιους να φυωμεν να παμεν
Στο περβολουιν του παππου πουρνελλες για να φαμεν.
Τζιε δωστου παλε οι πελλοι, βουρα που να βουρισει –
Πουρνελλαν πανω σε δεντρον δεν εχουμεν αφισει.
Τζιε υστερα σαν τα θερκα μαζεβκουμεν πιποννια
Τζιε τρωμεν σαν τους βλοκκαρους – ξεχασαμεν τ'αλωννια.
Τζι'ο Μιχαλακης εφερεν χωσμενα μεσ'στ'αρβαλιν

Τσηαρα τζιε φουμαρουμεν σαν τσιμιννιες καπαλιν.
Γυρον μου ουλλοι οι μιτσιοι εππεσαν ζαλισμενοι,
Ακομα τρεις φουμαρουσιν, οι αλλοι τζημισμενοι.
Που τα τσηαρα, το ποτον, το βουρος τζιε τον δυπνον
Βαρουν τα μαδκια μου τζι'εμεν τζιε πεφτω εις στον υπνον.

.....
.....

Σαραντα γροννια περασαν μετα που τζην την μεραν
Τζιε κατοικουσα μακρυα, στην Αυστραλιαν περαν.
Μα καβαλλαρης πεταξα στην Κυπρον στον αεραν
Τζιε στο αλωνιν του παππου τα ποδκια μου με φεραν.
Τζιε καθομαι ξανα δαμε, χαμαι μεσ' στο αλωνιν
Χωρις δεμαδκια, κοσσιηνα, σιταριν η θεμωνιν.
Τζιε οπως καθομαι δαμε ξαφνιαζει με μια σκεψη....
...Σε χροννια πριν να γεννηθω το θελει να με πεψη.
Την Χαρικλουν να προτοδω, την ατυχη στετε μου,
Που δεν ειδαν τα μαδκια μου στο παρελθον ποττε μου.
Που κουρασμενη τζι'αρρωστη εγυρεν στο θεμωνιν
Τζι'ανγκαστρομενη, η φτωσιη, πεθανεν μεσ' στ' αλωνιν.
Απου τους κοπους βαρετα εισιεν εμορραησει
Τζιε πλασμαν δυπλα δεν ηταν για να την βοηθησει.
Χαμε κατεβασεν μωρον που εισιεν στην ανγαλην
Σαν αρκεψεν τζιε γυριζεν ο νους της που την ζαλην.
Η μερα εσουρρουπιαζεν, νερα εψιχαλλιζαν
Τζιε δκυο ριφουδκια σαν μωρα κοντα της πεμπεριζαν.
Την εκαβκεν ο πυρετος τζιε ομως τουρτουρουσεν.
Που την μητεραν του Χριστου βοηθειαν ζητουσεν.
Μαραζωμενα τα δεντρα γυρον της εστεναζαν,
Τζιε την βροσιην τα φυλλα τους σαν δακρυα εσταζαν.
Που το κορμιν της η ζωη εννοιωθεν ετζηλουσεν,
Μα λογια 'κομα στο μωρον κοντα της ελαλουσεν.
Η ατυχη, στο αθθος της εχασεν την ζωην της –
Χλωμος ηταν ο αντζιελος που πειρεν την ψυσιην της.
Θα εισιεν μεσα της πολλους τζι'αβαστακτους τους πονους
Σαν εξερεν πως αφεινεν παιδκια τζιε αντραν μονους.
Στ' αλωνιν οπως πεθανεν την σκεφτομαι τζιε κλαιω
Τζιε προσευκες εις τον θεον για την ψυσιην της λαιω.

Στην φαντασιαν μου θωρω τα καφεδκια της μαδκια
Την ωραν τζηνην που' γερνεν χλωμη πασ' στα δεμαδκια.
Τα μαδκια της τα ομορφα που λαμπαν καλοσηνην,
Γεματα οπως παντοτε που θεικην γαληνην.
Τα καστανα της τα βρουλλια που το φιλεν εππεσαν
Τζιε κυκλον, σαν τον στεφανον, το προσωπον της 'δεσαν.
Αβαστακτοι τζιε ασσιημοι οι πονοι που τραβουσεν -
Το βαφτιστιριον σταυρον στα σιεργκα της κρατουσεν.
Μεσ' στο μυαλον της ηρτασιν τζιοινοι που αγαπουσεν,
"να τους κρατα παντα καλα" που τον θεον ζητουσεν.
Ο αντζιελος του ουρανου δυπλα της φανερωθιν

Τζιε η ηρηνη του θεου στο πνευμαν της απλωθιν.
Την αντζιηξεν στο μετοπον - γλυτζια χαμογελουσεν –
Του παραδεισου τα κλυδκια στα σιεργκα του κρατουσεν.
Περιλυπα το σιεριν της απλωσεν στο μωρον της –
Τον Χριστον τον μιτσικουρην – που ηταν στο πλευρον της.
Φοητσιασμενον το μορον γυρων του εκοιτουσεν –
“Τι επαθεν η μανα του” να μαθει προσπαθουσεν.
Οι δκυο θορκιες εσμιξασιν – της μανας τζιε του γιου της.
Καθρεφτης ηταν το μωρον, μερος του νεαυτου της.
Για τα μωρα της παντοτε μεσ’στην ζωην της ζουσεν –
Πολλα πιο που τα μαδκια της ουλλα τα αγαπουσεν.
“καλη σου τυχη Χριστο μου”, τα σιηλει της ετρεμαν,
Σαν εθωρουσεν το μωρον με θολομμενον βλεμμαν.
Τζι’ο αντζιελος γονατιστος φαινεται λυπημενος,
Βαθκια στα φυλλοκαρκια του εννοιωθεν πληγωμενος.
Τα δκυο τα πλασματα δαμε δεν ‘θθελεν να χωρισει,
Προσευκετουν στον Κυριον η μανα για να ζησει.
Μα το ξερεν πως “γεγονος μιαν τζι’ει γραφες το γραψουν
Δικαιωμαν κανενας τους δεν ειχαν να τ’αλλαξουν”.
Ουτε τον γιον του ο Θεος δεν αφησεν να σωσουν
Μιαν τζι’ο Πιλατος δηκασεν για να τον εσταυρωσουν.
Τζιε το μωρον, ο αντζιελος, επιασεν να το βαλη
Για τελευταιαν του φοραν στης μανας την ανγκαλη.
Με το μωρον στην ανγκαλλιαν γλυτζια ψχαμογελουσεν
Τζι’οι ουρανοι αννοιξασιν “πλαθκια” σαν ξεψυχουσεν.
Που τους καμους μεσ’στην ζωην εβρηκεν ησυχιαν,
Στους ουρανους αιωνια θα ζιει με ευτυχιαν.

“Γεννηθηκες τζιε εξησες, στετε μου, λλια χροννια.
Κουραστηκες, επονεσες, σε ανγγηξεν αποννια.
Σου αξειζειν να τραουδουν για ‘σεναν αηδωνια.
Μα ομως εξεψυσιησες με πονους μεσ’στ’αλωνια.
Το ξερω, δεν φανταζεσουν πως ο μιτσης ο γιος σου,
Που τζι’ειν’την μεραν την πικρην ητουν ποπανοθκιος σου,
Ανγγονιν θα σου εκαμνεν που ξυπνιος η τζιηματε,
Γλυτζια, γιαγια Χαρικλεια, μ’αγαπην σε θθηματε.
Τζι’ας εισουν μμια αγραμματα, φτωσιη τζιε κουρασμενη,
Μεσ’στην χωρκατιτζιην ζωην γεναικα παιδεμενη,
Που φαινεται πως πεθανες τζιε πηρες ξεχασμενη,
Μα δωρον εισουν πασ’στην γην που τον θεον σταλμενη.
Για ‘μεναν θα’σαι παντοτε βασιλίσσα σπουδαια,
Καλοψυσιη, καλοκαρδη, πανεμορφη τζι’ωραια.
Που ζιεις σ’εναν παραδεισον μεσ’στης ψυσιης το καστρον,
Μεσ’στης καρκιας τον ουρανον, γλυκον λαμπρον μου αστρον,
Που φενγγεις με την οψην σου τεσ στρατες οπου παω
Για να θωρω τα προσωπα τζι’εινους που αγαπαω.
Μεσ’στον καθρεφτην της ψυσιης η οψη μου σου μιαζει,
Στην θυμισην σου η καρκια με ποθον τρεμουλλιαζει.
Θα σου φιλησω σεβαστα το σιεριν με την βεραν
Στην θεικην συναντισην που θα’χουμεν μμιαν μεραν”.

Οι ρίζες μας εν σαν κλωστες χρυσες τζιε μας ενωννουν.
Τζιε πλουμιστες που της γεννιας την βουφαν τζιε μας ζωννουν.

Πανικος της Ευτυχους (γραφηκε το 1995) Peter Savvides